

Nesrin Topkapı, yılbaşı TV'sinin dansözlerini değerlendirdi:

'Sırf kalça yeterli olmuyor'

Artık "aktif dansözlüğü" bıraktığı için "eski kuşaktan" sayılabilecek Nesrin Topkapı, 12 Eylül sonrası ilk kez yılbaşı TV'sine çıkarak ekran perdesini yırtan dansözlerimize puan verdi, oryantalın dünü ve bugününü anlattı.

Mert Ali Başarır

Türkiye deyince Avrupa'da ilk akla gelen üç şeyden biri "göbek dansıdır." İkincisi "kebab"tır. Üçüncüsü kişiye göre değişebilir. Böylesine "milli" özelliklerimizden biri olan "göbek dansı" TRT'de yılbaşından yılbaşına "baş eğlence" olarak gösterilir. Ancak bu göbek dansı ya da oryantal dansta son yıllarda önemli değişiklikler göze çarpıyor. En azından eski kuşaklar "Ah nerede bizim zamanımızın dansözlüğü?" diye hayıflanabiliyorlar. Üç dansözlü son yılbaşının değerlendirmesini, artık aktif dansözlüğü bıraktığı için eski kuşaktan sayılabilecek Nesrin Topkapı ile yaptık. 12 Eylül sonrası ilk kez yılbaşı TV'sine çıkarak ekran perdesini açan Topkapı'nın bu konuda ilginç görüşleri var:

● Sayın Nesrin Topkapı, akrobat dansöz Yasemin Evcim, akademik oryantal Melike, Alamancı rakkas Saadet yılbaşında TRT'de "göbek çıkarması" yaptılar. Bu konuda çok çeşitli eleştiriler yapıldı. Sizce "Türk göbeği" nereye gidiyor?

■ Güzel bir soru. Bir disko dansözü veya cimnastikçi bir hanım oryantal dans eşliğinde bu hareketleri yaptığı zaman değişik bir yorum getirmek istiyor, ama bu oryantal olmuyor, sadece müzikte ve giyside bir değişiklik yapmış oluyor.

Öte yandan bir Burçin Orhon'u ele alacak olursak; hem esneklik hem zarafet açısından balenin tabii ki dansa çok büyük katkısı var, ama ağırlık balede olursa o da oryantalden çıkıyor.

Yasemin Evcim bale konusuna hiç eğilmemiş. Gerek figür, gerek yaptığı hareketler gerekse müzikle uyumu pek bir şey vermedi bana. Çünkü oryantal akrobasiyi içermiyor, o nedenle pek oryantal yapmış olmuyor.

Melike hanım bana Prenses Banu'nun dansını hatırlattı. Sürekli aynı adımı kullandı, başka figürü yokmuş gibi geldi bana. O figür tango gibidir, bir öne bir arkaya adımdır. Onun yanı sıra baston ve zil ilave etti, çok iyi bir zil sayılmaz. Darbuka solodan çıkan ritimle bedeni aynı ölçüde uyumlu değildi. Yani onda da ritim duygusu azdı.

Hamburg'da çalışan Türk hanım, arkasında Alman talebelerle yaptı şovunu. Benim böyle bir çalışmam olmuştu. Ben Almanya'da da Türkiye'de de çok talebe çalıştırdım. Arkadaki talebelerime de çok önem veriyorum, yani herkesin ayrı ayrı değil de bir dizi halinde, belli bir uyum içinde olmalarına dikkat ediyorum.

Kendisi çok ön planda kalıp, arkadakilerin rengârenk olmaları, herkesin ayrı bir şey yapması, biraz insanın bakış açısını şaşırtıyor gibi geldi bana. Onun dışında hareketleri güzeldi, esnekli, yumuşaktı. Arkadaki grupla uyumsuzluğu, bir de ritimleri zaman zaman kaçırmaması ondaki eksikliklerdi. Ashnda pala, baston gibi aksesuarlar bu dansa özgü değil.

● Sizce oryantalde bu değişimin gerekçeleri neler olabilir?

■ Bu bir furya. Ekonomik açı, artı dans furyasının getirdiği bir olay. Belki de oryantalın he-

nüz fazla saygınlık kazanmadığı kuşkusuz; "dansözüm diye" ortaya çıkmak yerine, bale ağırlıklı yaparsam daha bir saygınlık kazanırım düşüncesi de olabilir. Ben Burçin Orhon'un yerinde olsaydım, cazla baleyi karıştırdım. Bacaklarımı açabileceğim, esnekliği kullanabileceğim bir ortam seçerdim. Oryantal sert hareketleri pek içermiyor.

● Peki bir puanlama yapacak olsanız, hoş biraz Barış Manço'nun çocuk programı gibi olacak ama, 10 üzerinden kaç verirdiniz üçüne?

■ Valla puanlama olarak 10 puan yok. Çünkü ritim olarak, figür olarak eksik. Ben Saadet hanımla Melike hanımı beğendim. Yasemin hanım maalesef cimnastik ağırlıklı olduğu için oryantal türü olarak değerlendirmiyorum, ona puanlama yapamam. Saadet hanıma 8, Melike hanıma ise 7 veriyorum.

● Oryantalde bildiğiniz kaç kuşak var, böyle "68 kuşağı gibi" bir döneme adımı veren bir kuşak oldu mu hiç? Örneğin siz hangi kuşaktansınız?

■ Bana göre 4-5 kuşak herhalde. Ben şimdiki

genç neslin, bir eski kuşağı oluyorum. Benden önce ve benim dönemimde çok beğendiğim dansöz Hülya Babuş'tu. Prenses Banu, Seher Şeniz, Tülay Karaca var benim dönemimde. Ondan daha önce Semiramis'ler, Ayşe Nana'lar, Özcan Tekgül'ler vardı. Annem de dansözdü, tiyatroya yapan bir aileden geliyorum. Annemin 2 sene kadar bir oryantal sanat yaşamı oldu, bunu tulûat içinde yapıyordu. Adı Rabia Gökka-ya idi. Ben kendisini sahnede hiç izleyemedim, ancak etrafı anlayabilir hale geldiğim yaşarımda annemin dans türünü uyguluyordum görmeksizin. Bu bir yetenek meselesi, çocukluğumdan beri düşkünüm dansa. Yeni nesilde şu sıra beğendiklerimin içinde Hülya Işıl var.

● Ya kılık kıyafet yönetmeliği?..

■ Giysi olarak ele alacak olursak tamamiyle Batıya dönüyoruz, Şarkla hiç ilgimiz kalmadı. Türkiye'de şu sıra vatkalı üstler, revü yıldızları gibi korsajlar kullanılıyor. Eskiden korseler düdü, "slip gibi" değildi. Üst kısmın çok fazla açık olmayıp, sadece hareketleri belirtecek kadar olması yeterli. "Türbancı" filan değilim, ama ne

de olsa Müslüman bir ülkedeyiz. Değişiklikler getirilmeli, ama revü yıldızı gibi olmamalı. Avrupa'da revü yıldızının âlâsı var, vücutsa onun da âlâsı var. Biz egzotik bir havada bu olayı sergilemeliyiz. Bir Batılı geldiği zaman eski tipi uygulamak istiyor, örneğin ben bir orkestrayla dans etmek yerine klasik enstrümanları tercih ederim.

● Oryantal, özellikle Federal Almanya'daki feministler arasında çok yaygınlaştı, yani kadının vücudunu tanınması ve kendi bedeniyle ilişkiye girmesi şeklinde yorumlanıyor. Oryantale bu "feminist yaklaşımı" nasıl buluyorsunuz?

■ Sadece feministler değil, Jane Fonda'nın aerobik akımı gibi. Bir de Batıda sanki bazı olaylar bitiyor da gerek şarkılarında, gerek danslarında, gerekse giyimlerinde Doğuya kayıyorlar. Onları çeken bir mistik hava var. Bunu bizzat yaşayarak tanımak istiyorlar. Gelen kişilerin çoğu hobi olarak öğrenmek istiyor. Hiçbirisinin "öğrenip de evime gideyim, kocama dans edeyim, beni daha çok sevsin" gibi düşünceleri pek

"Üniversiteli dansöz" Melike Erdem.

Burçin Orhon.

Ve Nesrin Topkapı: Bir zamanlar sahnedeydi...

Yasemin Evcim.

yok. Hatta üniversite öğrencileri sömestr tatillerinde, paskalya ya da Noel'de herhangi bir ülkeye gitmek yerine buraya gelip göbek dansını öğreniyorlardı. Bana gelen talebelerin içinde kürsüsü olan bir spor hocası vardı, konuyu sadece ruhsal olarak alıyordu. Biraz evvel dediğiniz gibi organları tanımak açısından önemli, organlarınıza hükmedebiliyorsunuz, kalçanız oynarken üstünüzün oynamaması, omuzlarınız oynarken başka hiçbir yerinizin oynamaması gibi denetimi öğreniyorsunuz.

● **Göbek dansıyla cinsellik arasında bir paralellik yok mu hiç, yani oryantall öğrenmedeki amaç "Erotik bir yatırım" olamaz mı?**

■ Bütün danslarda biraz erotiklik vardır. Bu kişinin müzikle yek vücut olup, bir yerlere gitmesi gibi bir deşarjıdır. Ama bu erotikliği aşırıya kaçırılmak lazım. Çünkü asıl amaç, erotikliği simgelemek değil, kişinin kendi aldığı duyguyu, yaptığı yorumu karşısındakine yansıtmasıdır.

● **Oryantal yapanın beden ölçüleri ne olmalı, herhalde oryantall sadece "bir sağa bir sola lipid sallama" olması gerek.**

■ Tabii ki çok şişman bir hanım olmamalı, birtakım hareketleri rahatlıkla uygulayabilmeli, çok da tahta gibi olmamalı. Çok dar bir kalçaıyla bazı hareketleri yapmak zor. Kısacası baliketin de olmalı. Ben biraz baliketini aşkıyımdır. Fakat pek bir zararını görmedim. Ölçü olarak 95-95 olarak düşünülebilir.

● **TRT sizleri ekrana yılbaşından yılbaşına çıkardığı için oryantallerin nesli tükeniyor galiba yavaş yavaş.**

■ Tabii bu kınanacak bir olay. Örneğin ramazanda dansöz çıkartmazlar, şu gün bugün çıkartmazlar, sadece bir yılbaşında. Bunun değişmesini arzu ediyorum. Yılda bir dansözün, üçe çıkması da bir olay. Birdenbire çağ atlayamadığımızı göre...

● **Geçen günlerde televizyonda da gösterilen "Gramofon Avrat" adlı filmde "oturak âlemi" tekrar gündeme geldi, izlemiş miydiniz?**

■ Kıyafetleri ve dansları çok beğendim. Daha ziyade Devlet Halk Dansları'nın uyguladığı, fazla bale gözetilmeden yapılmış gayet zarif güzel bir olaydı.

● **Göbek atmaya erkeklerin de bir ilgisi var, değil mi?**

■ Evet öyle. İsviçreli bir grupla, iri yarı bir masör gelmişti. Kendisine bazı hareketlerin yakışık almayacağını söyledim. Fakat öğrenmekte ısrar etti ve öğrendi.

● **Oryantallın belli başlı figürleri neler?**

■ Klasik figürler, yani "öne arkaya çapraz

Ünlü dansözlerimizden Nesrin Topkapı 5 yaşında Madam Olga'nın dersanesinde baleye başladı. Çocuk yaşlarda İngiltere'ye gitti. 6 yıl orada çalıştıktan sonra Almanya ve İsviçre'de dansöz hocalığı yaptı. 1974 yılında Türkiye'ye dönen Topkapı çeşitli gazinolarda çalıştı. 1980-82 arasında üç yıl yılbaşında TV'ye çıkarak "geçiş dönemi" kolaylaştırdı. Son yıllarda aktif dansözlüğü bırakan Topkapı, İstanbul Akaretler'deki stüdyosunda dans dersleri veriyor. 6 saatlik ders ücreti 30 bin lira. Öğrencilerin çoğu ev hanımı. 90'ın üzerinde dansöz yetiştirmiş.

ayaklar" sahneyi turalamada yapılır. Çiftetellinin geçmişinde diz çöküp omuz titretme ya da yan yan omuz titretme vardır. Tabii bu sahne turalama dışında şallar ve ziller var. Taksimde ise solo yapılan enstrümana göre değişen figürler uygulanıyor. Örneğin kanun, ut gibi mızraplı aletlerle titremeler daha çok dönemlerle ilgili. Keman, akordeon gibi enstrümanlarda iç çekmeler, kıvrımlar var. Klarnet ve neyde ise el kol hareketleri yapılıyor. Darbukada tabii ki kalça solo söz konusu, fakat sırf kalça da yeterli olmuyor, buna baş, kol, karın çekme ilave ediliyor, istediğiniz figür olabiliyor. Finalde ise çok hızlanıp dilinin sarkmış bir vaziyette şovunuzu bitiriyorsunuz.

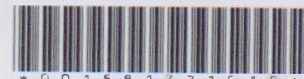
● **Peki size bugüne kadar hükümetin**

"her şeye maydanoz bakarı" Adnan Kahveci'den oryantaller için yeni figürler, yeni projeler ulaşmadı mı?

■ (Gülüyor) Hayır, henüz ulaşmadı. Ama yurtdışında Türk dansını simgeleyecek güzel televizyon programları ya da kasetler yapılabilir.

Kişisel Arşivlerde İstanbul Belleği
Taha Toros Arşivi

• 0 0 1 5 8 1 7 2 1 0 1 6 •